

Til

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

nve@nve.no

Deres referanse: 202601321

Vår ref.: /LG/2026/57

Hamar, 15.09.2026

Høringsuttalelse til forslag til revidert forskrift om sikkerhet ved vassdragsanlegg (damsikkerhetsforskriften)

Norsk Vann er en landsdekkende interesseorganisasjon for vann- og avløpssektoren, og organiserer over 370 kommuner og interkommunale selskaper som står for over 95 % av vann- og avløpstjenestene i Norge.

Vi viser til direktoratets høringsbrev av 15. juni 2026 med tilhørende høringsnotat «Forslag til revidert damsikkerhetsforskrift». Flere av våre medlemmer har sendt sin høringsuttalelse direkte til NVE. Vi har mottatt kopi av flere av dem. Som interesseorganisasjon for vann- og avløpsvirksomhetene i den norske vannbransjen, vil Norsk Vann gi følgende innspill til høringsforslaget:

Generelle kommentarer

Norsk Vann støtter at forskriftens formål beholdes uendret og målene om at revideringen av forskriften skal klargjøre den ansvarlige og andre aktørers ansvar og plikter, og at den skal legge til rette for effektivisering av NVEs saksbehandling slik at andre tilsynsoppgaver kan prioriteres. Tydelige og klare ansvarslinjer gir forutsigbarhet. Vi støtter også at det forsøkes å legge til rette for mer differensiering mellom ulike anlegg slik at mindre dammer ikke kommer i unødvendig høy konsekvensklasse, men bemerker at differensiering kun bør gjøres hvor det er hensiktsmessig og ikke går utover sikkerheten. Norsk Vann mener at konsekvensene av brudd, svikt eller feilfunksjon må veie tungt ved vurdering av hvilken konsekvensklasse en dam skal klassifiseres under uavhengig av dammens størrelse.

Norsk Vann ser at forslag som skal gi den ansvarlige mulighet til i større grad å bestemme hvordan kravene skal oppfylles, kan ha både positive og mindre positive sider.

Vi gir i det følgende merknader til de enkelte kapitlene med forslagene til endring i damsikkerhetsforskriften, inkludert kommentarer til enkelte konkrete bestemmelser.

Til kapittel 2. Organisatoriske krav

Norsk Vann mener at det ikke bør åpnes for at dammer eller andre vassdragsanlegg kan bli stående uten tydelig ansvar, tilsyn og oppfølging, jf. forslaget til nytt andre ledd i § 2-2 om at NVE skal kunne vurdere og fatte en beslutning om å avstå fra å finne en ansvarlig dersom det ikke er klart hvem som er eier av en dam. Det bør være en identifiserbar ansvarlig for alle vassdragsanlegg.

Videre bør det gå klart frem at det er dameier som er ansvarlig for hvilken bruk som skal tillates ved og på dammene, innenfor de kravene som følger av regelverket.

Norsk Vann BA

Vi savner i høringsnotatet NVEs kommentarer til at det i forslag til nytt femte ledd i § 2-2 åpnes for at NVE ved enkeltvedtak kan bestemme at den ansvarlige skal stille garanti for kostnadene ved nedleggelse av dammen.

Til kapittel 3. Faglige kvalifikasjoner

Norsk Vann støtter videreføring av at det stilles kvalifikasjonskrav til innehavere av funksjoner som har betydning for vassdragsanleggenes sikkerhet og ekstern fagkompetanse som skal benyttes ved planlegging, revurdering og bygging av vassdragsanlegg. Når det gjelder kvalifikasjonskrav til vassdragsteknisk ansvarlig (VTA) og stedfortredende VTA, bemerker vi at det i forbindelse med revidering av forskriften kunne vært vurdert om det er behov for like lang praksis for å være VTA for dammer i alle konsekvensklasser eller om det kan differensieres.

Både for godkjenning av VTA og fagansvarlig foreslås det en bestemmelse om at NVE kan fatte vedtak «på bakgrunn av automatisk behandling av søknaden», jf. § 3-6 og § 3-7. Norsk Vann ber om at det i forskriften, eventuelt i oppdatert veileder, utdypes hva som menes med «automatisk behandling» og hvordan det ved automatisk behandling vil bli vurdert hva som anses som «relevant» fagkrets eller praksis.

Flere av våre medlemmer bemerker at det ved revideringen av forskriften bør vurderes om kvalifikasjonskravene til ansvarlig utførende og anleggsleder, jf. § 3-8, bør harmoniseres bedre med kompetanse- og ansvarsregler i annet regelverk, spesielt plan- og bygningsloven med tilhørende forskrifter.

Til Kapittel 4. Klassifisering

Norsk Vann er positive til intensjonen om bedre differensiering i krav som stilles til høye og lave dammer. Vi mener imidlertid at klassifiseringen fortsatt i stor grad må bygge på faktisk skadepotensial og klare målbare kriterier, og at klassifiseringen bør baseres på bruddkonsekvenser og fare for liv og helse. I ny veileder om klassifisering bør NVE konkretisere hvordan initialvannføring, vannstand, vannhastighet, ankomsttid og oppholdstid skal inngå i vurderingen av fare for liv og helse. Videre kan det vurderes om klassifiseringen i tillegg skal knyttes tydeligere til om anlegget har særlig beredskapsmessig eller samfunnsviktig betydning, eller om konsekvensene er ubetydelige.

Statisk vanntrykk bør ikke blandes inn som et nytt klassifiseringskriterium. Norsk Vann er enig med Oslo VAVs innspill om at det er uheldig å innføre statisk vanntrykk som et avgjørende kriterium for konsekvensklasse. Konsekvensklasse er et godt innarbeidet begrep i bransjen og oppfattes i dag som et uttrykk for de faktiske konsekvensene ved et dambrudd, uavhengig av dammens størrelse eller høyde. Dersom dammer med betydelige bruddkonsekvenser klassifiseres lavere kun på grunn av lavt statisk vanntrykk, kan det skape et misvisende bilde av risikoen og bidra til at slike dammer gis lavere prioritet hos både dameiere og myndigheter. En eventuell innføring av et nytt høydekriterium vil også medføre at et betydelig antall dammer må klassifiseres på nytt. Dette vil ikke være fornuftig ressursbruk, verken for NVE eller dameierne, og dermed ikke i samsvar med deler av formålet med revidering av forskriften.

Dersom NVE ønsker å differensiere enkelte krav for dammer med lavt statisk vanntrykk, bør dette håndteres gjennom kravene i kapittel 5 *Tekniske krav og planer*.

I tabell 4-2.1 til § 4-2 fremgår det ikke at «fremmed eiendom» skal forstås forskjellig i ulike klasser der det er nevnt i tabellen. Dét fører til at dersom fremmed eiendom blir berørt, må dammen plasseres i klasse 3 uansett hva slags eiendom det dreier seg om. Norsk Vann anmoder NVE om å vurdere om «fremmed eiendom» skal spesifiseres i tabellen.

Til Kapittel 5. Tekniske krav og planer

Norsk Vann mener at det i § 5-2 *Teknisk plan* andre ledd bør presiseres hvem som skal oversende den tekniske planen til NVE for henholdsvis godkjenning eller orientering. Er det den ansvarlige? Jf blant annet § 5-7 femte ledd hvor en slik presisering er tatt inn.

Norsk Vann er positive til at beredskapsmessige krav er samlet i en egen bestemmelse.

Norsk Vann kan ha forståelse for at det ikke er ønskelig og at det er vanskelig å gjøre hele forskriften funksjonsbasert dersom NVE som tilsynsmyndighet skal kunne føre tilsyn med at forskriftens krav etterleves. Vi ber likevel om at NVE

vrurderer innspill som blant annet er gitt i innsendt felles høringsuttalelse fra Glitrevannverket IKS og kommunene Drammen, Lier, Asker, Øvre Eiker og Holmestrand når det gjelder forholdet mellom funksjonskrav og konkrete krav, det gjelder også for kapittel 6 og 7.

Til kapittel 6. Bygging og idriftsettelse

Norsk Vann har ingen merknader til dette kapittelet utover at dersom henvisningen til Norsk Standard i § 6-1 første ledd bokstav c siste punktum skal beholdes, bør det presiseres hvilke Norske Standarder det siktes til, ellers bør bestemmelsen tydeliggjøres i veilederen. Er det standarder brukt i entrepriserforholdet det siktes til?

Til kapittel 7. Drift

Norsk Vann er skeptisk til forslaget om at NVE ikke lenger skal godkjenne revurderinger, jf. § 7-5. Revurderingene gir NVE oversikt over hvilke avvik anlegg har fra forskriften og er det som kan gi NVE en oversikt over hvilke anlegg dameier bør prioritere å rehabilitere. Videre er godkjenning fra NVE med på å sikre en mest mulig helhetlig behandling av og vurdering av kvaliteten på utførte vurderinger.

Revurderingene er det viktigste verktøyet de ansvarlige har for å vurdere og dokumentere sikkerhetsnivået ved sine vassdragsanlegg, og følgelig også sannsynligheten for brudd, svikt eller feilfunksjon. Det er derfor helt avgjørende at NVE fastholder godkjenningsordningen for revurderingsrapporter dersom de skal ha noe grunnlag for å ha en risikobasert tilnærming til damsikkerhetsarbeidet.

Norsk Vann er enig med Oslo kommune som i sin høringsuttalelse gir uttrykk for bekymring for at bortfall av godkjenningsordningen kan svekke insentivene til å benytte nye metoder og faglig begrunnede alternative løsninger. Dagens myndighetskontroll fungerer som en sikkerhetsventil når fagansvarlig benytter løsninger som avviker fra etablert praksis eller en konservativ fortolkning av forskriften. Uten mulighet for tidlig myndighetsavklaring kan det bli rasjonelt for fagansvarlige å velge mer konservative løsninger for å redusere risikoen for senere innsigelser fra NVE. Dette kan hemme fagutviklingen og føre til mer omfattende tiltak enn nødvendig, uten tilsvarende gevinst for damsikkerheten. Dette vil også kunne medføre et større omfang av uenigheter og konflikter mellom anleggseiere og konsulent.

Vi forutsetter at NVE påser at kravene til informasjonssikkerhet, jf. § 7-8, i tilstrekkelig grad samordnes med sikkerhetsloven.

Til kapittel 8. Fellesbestemmelser

Vilkårene for at NVE skal kunne pålegge strengere krav enn det som følger av forskriften, jf. § 8-2 tredje ledd, bør fremkomme tydelig. Eventuelt utdypes i veilederen.

Ordlyden i forslaget til bestemmelsen om nytt referansesystem, ny § 8-4, kan medføre at alle anleggseiere må revidere alle historiske rapporter, dokumenter, databaser og systemer, hvilket vil beslaglegge betydelig med tid og ressurser uten at det vil medføre økt damsikkerhet. Norsk Vann mener derfor at bestemmelsen med den ordlyden er lite hensiktsmessig. Et referansesystem kan være positivt, men da bør kravet være utformet mer presist.

Til § 10 -2. Overgangsbestemmelse

I bestemmelsens fjerde ledd er det krav om at det innen 10 år etter forskriftens ikrafttredelse skal foreligge beredskapsplaner hvor alle kotehøyder og alle horisontale koordinater er oppgitt i henhold til «Kartverkets gjeldende referansesystem». Å oppdatere beredskapsplaner med koordinater og kotehøyde i løpet av en 10 årsperiode bør være mulig, også for store anleggseiere. Norsk Vann stiller imidlertid spørsmål om hvilket referansesystem som skal legges til grunn hvis det i løpet av de 10 årene gjøres endring i Kartverkets referansesystem. Hvilket tidspunkt refererer «gjeldende» referansesystem seg til? Det bør presiseres.

Avslutningsvis

Vi takker for muligheten til å gi innspill til forslaget til revidert damsikkerhetsforskrift. Vi viser i tillegg til de individuelle høringsuttalelsene fra kommuner og IKS'er som dameiere.

Med hilsen

Norsk Vann BA

Kjetil Furuberg
Avdelingsleder

Line Gulbrandsen
Juridisk rådgiver